

Moderna Museet
Box 16382
SE-103 27 Stockholm
Sweden
www.modernamuseet.se

Besöksadress/
Visiting address
Skeppsholmen
+46 8 5202 3500 Tel

MODERNA MUSEET

Dnr MM 2026/137

Regeringskansliet

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia e-post: li.bb@regeringskansliet.se

Diarienummer: LI2026/01158

Remissvar

**Moderna Museet remissvar över "Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur
typgodkännande av småhus kan genomföras."**

Moderna Museet tillstyrker promemorian med vissa reservationer.

Stockholm den 2026-10-20

.....
Tone Hansen

Överintendent, Moderna Museet

Detta yttrande har beslutats av överintendent Tone Hansen efter föredragning av
tf avdelningschef Jessica Segerlund. Ärendet har beretts av strategisk utredare
Kristina Westlin.

MODERNA MUSEET

Remissvar över "Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras."

Moderna Museet har beretts möjlighet att lämna synpunkter på remissen av Boverkets rapport "Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras".

Moderna Museet yttrar sig över remissen utifrån myndighetens ansvar att verka för måloppfyllelsen av det nationella mål som riksdagen fastställt för arkitektur, formgivning och design (*Politik för gestaltad livsmiljö*, Prop. 2017/18:110) och dess nya riktning beskriven i regeringens skrivelse *Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design* (Skr. 2025/26:163). Vidare grundas yttrandet på att verka för att det nationella mål för stadsutveckling som regeringen fastställt genom skrivelsen *Ny strategi för levande och trygga städer* (Skr. 2024/25:96) uppnås.

Moderna Museet anser att remissförslaget berör frågor kopplade till politikområdet *Gestaltad livsmiljö*, samt regeringens *Ny strategi för levande och trygga städer*.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen vill underlätta för småhusbyggandet i landet. Boverket har fått uppdraget att ta fram möjliga förslag på bygglovsbefrielse för vissa enbostadshus, samt förslag som bidrar till att öka möjligheterna till typgodkännande av bland annat bostadshus. Boverket ger i utredningen förslag på ändringar i PBL och PBF för bygglovsbefrielse, för typgodkännande samt för byggprocessen.

Moderna museets synpunkter

Övergripande

Moderna Museet ser delvis positivt på föreslagna regelförenklingsinitiativ då det utgör en av flera möjliga vägar att bidra till ökat bostadsbyggande och minskad bostadsbrist i landet. Moderna Museet vill dock i detta sammanhang särskilt lyfta vikten av att berörda aktörer i den pågående regelförändringsprocessen verkar för att de nationella målen för arkitektur, formgivning och design samt stadsutveckling eftersträvas och uppnås. *Politik för gestaltad livsmiljö* och *Strategi för levande och trygga städer*, med nationella mål, är betydelsefulla perspektiv i detta sammanhang och bör beaktas i det fortsatta arbetet med förslaget.

Boendekvalitet uppstår bland annat i samspelet mellan gestaltade byggnader, platser och människors användning av dessa miljöer. Politiken *Gestaltad livsmiljö* vill därför förankra ett helhetsperspektiv där arkitektur, form och miljö är grundläggande i skapandet av människors livsmiljöer. Det nationella målet för arkitektur, formgivning och design betonar särskilt betydelsen av att alla ska ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön och att hållbarhet och kvalitet inte ska underställas kortsiktiga ekonomiska överväganden. Vidare betonas att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas, samt att miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för

MODERNA MUSEET

alla. Det nationella målet för *Ny strategi för levande och trygga städer* framhåller att Sverige ska vara ett föregångsland för hållbar utveckling av attraktiva städer.

Sammantaget ser Moderna Museet att förslaget riskerar åsidosätta de grundläggande principerna inom politik för Gestaltad livsmiljö, främst kring målet om att alla ska ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Genom att centralisera och standardisera processen begränsas medborgarnas demokratiska inflytande och lokala dialoger avsevärt, vilket direkt motverkar ambitionen om en inkluderande och lokalt förankrad samhällsbyggnad.

Förslag för bygglovbefrielse

En förenklad och mer förutsägbar byggprocess kan vara positivt, men en bygglovsbefrielse innebär samtidigt att en del av den prövning som idag sker i relation till den specifika platsen helt försvinner. Platsens förutsättningar, värden och kvaliteter får i förslaget en starkt reducerad betydelse för den arkitektoniska utformningen. Arkitektur är platsberoende och behöver förhålla sig till exempelvis landskap, terräng, befintlig bebyggelse och kulturhistoriska värden. Det är därför viktigt att en effektivare byggprocess inte leder till en mer likriktad och platslös bebyggelse, utan skapar förutsättningar för variation och anpassning till lokala förutsättningar. Regelförenklingarna bör genomföras med detta i åtanke och på ett sätt som bidrar till långsiktigt hållbara och väl gestaltade livsmiljöer.

Förslag för typgodkännande

Moderna Museet ser att en ökad standardisering kan bidra till en effektivare byggprocess, men det är av största vikt att skilja mellan standardisering av byggt tekniska lösningar och standardisering av arkitektoniska uttryck. I detta sammanhang är det viktigt att tydligt klargöra vilka kriterier som ska ligga till grund för bedömningen av god form-, färg- och materialverkan, och att kriterierna främjar arkitektonisk kvalitet, verkshöjd och variation, samt anpassning till den lokala platsen.

Moderna Museet vill framhålla vikten av att hänsyn tas till befintliga estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden på platsen, samt till tillgängligheten och användbarheten för människor med olika behov. Det finns en risk att förslaget leder till en repetitiv och generisk arkitektur som inte tar hänsyn till lokala kvaliteter eller värden. Moderna Museet anser därför att utredaren i det fortsatta arbetet bör lägga större fokus på långsiktig arkitektonisk kvalitet med utgångspunkt i lokala värden.

Förslag för byggprocess

Moderna Museet anser att det är positivt att frågor om lämplighet, tillgänglighet och användbarhet fortsatt ska bedömas inför startbesked. Samtidigt innebär förslaget att vissa bedömningar flyttas från bygglovsskedet till byggherrens ansvar och tillsyn i efterhand. Möjligheten att tidigt bedöma byggnadens anpassning till platsen och dess omgivande värden riskerar därmed försvagas. Konsekvensen kan bli att fel upptäcks för sent och leder till resursslöseri genom krav på ombyggnation eller ytterst rivning.

MODERNA MUSEET

Moderna Museet ser risker med att kommunernas kunskap om exempelvis den lokala miljön, värden och gestaltungs-principer inte efterfrågas eller beaktas i den förenklade processen. Det nya förfarandet riskerar därmed att successivt urholka kommunens kompetens inom området. Moderna Museet vill därför trycka på vikten av att arkitektonisk och antikvarisk kompetens bibehålls och stärks i kommunerna och nyttjas för att värna de lokala livsmiljöerna och minska felbedömningar.

Övrigt

Moderna Museet vill slutligen framhålla vikten av att förslag på regelförenklingar också bör främja omställning och långsiktigt hållbart byggande, där förvaltning och utveckling av den befintliga bebyggelsen med dess kulturhistoriska värden, samt återbruk och cirkulära lösningar ges ett större utrymme.

Moderna Museet har inga övriga synpunkter på remissen.